

EESTI
NOORSOO KARSKUSLIIT.

Ringkiri Nr. 10.
Oktoober 1928.

Tartus,
Jakobi tän. 8.
Telef. 404.

Tegevusjuhiseid

Eesti Noorsoo Karskusliidu liigetele

1928./9. õppeaastal.

Eelmises ringkirjas (Nr. 9, jaanuaris 1928.) viitasime noorsoo karskusliikumise tänapäevasele suunale. Siinkohal olgu vaid veel rõhutatud, et ligemaski tulevikus noorsoo karskusliikumise päärõhk näib langetavat organiseerimistöle. Kuigi Eesti Noorsoo Karskusliidul viimase aasta jooksul korda on läind oma liigete võrku tunduvalt laiendada, on siiski veel keskkooale, millega kõigist püüdeist hoolimata pole läind korda saavutada kontakti. Kohati neis tegutseb küll mitu ringi, ent üheski pole seevõrra karskusmeelset elementi, et suudetaks liitu astumise otsus läbi viia. Eriti visalt areneb vastupidises suunas areneva ajavaimu tõttu puht-karskusringide juurdekasv. Seevastu kipuvad mitmed noorsoo karskusliikumise tõusupölvil tekkind karskusringid kiratsema ja nende elushoidmiseks tuleb liidu juhatusel rõhkesti vaeva näha. Kuid see ei tohi meile sisendada lootetust. Tartu (eriti E. N. K. S. tütgümn. ja H. Treffneri as. gümn.), Haapsalu (Läänem. õpet. sem. ja ühisgümn.), Valga j. t. karskusringide küllaltki vilgas tegevus näitab, et karskusringideski ajavaimu kiuste mõndagi võib ära teha, kui vaid leidub mõnigi aktiivne juht noorte hulgas ning häätahtlik sõber õpetajakonnas. Peame olema teadlikud, et karskusliikumise tulevik oleneb suurel määral sellest, kui võrd praegused noorsoo karskusringid, kui noorsoo karskusliikumise kandejõud, kaasaja karskusvastastele tendentsidele suudavad vastu panna ja püsima jääda.

Mis puutub keskkohast (s. o. liidu juhatuselt) juhitavasse ettevõtetesse, siis töötab eelolev tegevusaasta kujuneda üheks viljakamaist. Allpool juhime ringide juhatuste j. t. aktiivsete tegelaste tähelepanu mõningaile liidu juhatusel teoksilolevaile kavatsusile, et nad teaksid endi tegevust nendega kooskõlastada.

Kongress. 5. noorsoo karskuskongress peetakse 27., 28. ja 29. dets. s. a. Paides. Arutusele tulevaist küsimusist on olulisemad: karskusmeelsuse seisukord praeguses koolinoorsoos ja teid selle tõstmiseks, kuidas elustada karskusringide tegevust, noorsookarskustöö väljaspool kooli, kino ja sopakirjandus noorsook-töö seisukohalt jne. Ühes kongressiga peetakse liidu asemikekogu koosolek. Kutse ühes täpse päeva-

korraga saadetakse liigetele ligemal ajal kätte. Noorsoo org-ide tege-
laste kursust, mis läind aastal oli ühes kongressiga Valgas, sel aastal
ei ole, küll aga kavatseb liit seesuguse korraldada tuleval aastal.

Suupidustused. Esimene noorsoo karskusliidu suupidustus leidis
aset üleilm. karskuskongressi puhul Tartus 1926. a. suvel ning õnnestus
hästi. Kuna 1929. a. täitub 40. a. Eesti organiseeritud karskusliikumise
algusest, mis puhul Eesti Karskusliit kavatseb korraldada juubelikong-
ressi, on noorsoo karskusliidul nõu ühenduses viimasega korraldada
enda teine suupidustus. Kohana on ette nähtud Pärnu ja ajana 23—26.
juuni. *Kavas oleks: 1) osavõtt juubelikongressi olulisemaist istungeist;
2) õhtune rongikäik ja väljasõit merele; 3) väljasõit Eesti karskusliik.
hälli juurde Torri; 4) paar töökoosolekut. Viimaste üldteemiks on
kavatsetud võtta elureformi ja uue elustiili küsimused ning referenti-
deks paluda selle ala paremad tundjad. Osavõtt pidustusist on kõigile
liidu üksikliikmeile vaba. Oleks soovitav, et noorkarsklased, kes suvel
kavatsevad jalarännakuid ette võtta, neid katsuksid ühendada mainitud
pidustusiga. Raudteel sõiduks loodetakse saada 50% hinnaalandust.

„Kevadik.“ Nagu „Kevadikus“ endas korduvalt kirjutatud, jätab
ajakiri praegu liidule suure puudujäägi, mille katmine viimasele ras-
keks läheb. Et ajakiri enese ära tasuks, on tarvis 4000 tellijat. Selle
arvu me peame kokku saama! Aidakem selleks kaasa tellimiste ko-
gumisega, eriti sellekohasest võistlusest osa võttes (vt. „Kev.“
1927/8 Nr. 6 ja 1928/9 Nr. 1). Mõningad ringid (näit. Tall. l. I tüü.
güm. kirjandusr. ja Läänem. õpet. sem. õpilasüh.) on „Kevadiku“ tel-
lind igale endi üksikliikmele, kumbki ligi poolteistsada eks. — mis teis-
telegi eeskujuks olgu. Loodetavasti saavad kõik ringide juhid aru
tähtsusest, mis on noorsoo oma ajakirjal ja teevad kõik, mis võimalik,
et selle edasiilmumist võimaldada (näit. „Kev.“ õhtute korraldamine —
vt. „Kev.“ Nr. 5, 1927/8).

Noorusjõud IV. Mitmesugustel põhjustel katkes liidu aastaraa-
matu „Noorusjõu“ ilmumine mitmeks aastaks. Nüüd on liidu juhatus
otsustanud „Noorusj.“ IV kindlasti 1929. a. alul välja anda — Eesti noor-
sooliikumise ajalugu käsitlevana koguteosena. Ühingu tegelasi pa-
lume aegsati mõelda, kuidas raamatu levitamisele, mis sisult on huvita-
vamaid me noorsooliikumiskirjanduses, kaasa aidata, sest trükikulude
katteks on tarvis vähemalt 4—500 eks. läbi müüa.

Õpiringid. Õpiringid on siamaani olnud me noorsooringides üheks
viljakamaks töövahendiks ja neid tuleb sellelgi tegevusaastal soovitada.
Lisaks meie ringkirjades Nr. 4 ja 6 loetletud õpiringide kavadele on
Eesti Karskusliidul äsja valminud enese kasvatuse õpiringi kava
(kokku seadn. hr. A. Krahe), millist E. Karskusliidult saada võib. Ka kars-
kusküsimuse õpiringi kava on ümber töötatud ja noorsoo karskusl. liik-
med võivad selle meie kaudu maksuta saada.

Karskuseksamid. 1. jaan. 1929. a. hakkab maksma uus karskus-
eksamite määrustik, mis sennisest mitmeti erineb. Uues määrustikus
eksamitele on antud kindlam ilme, kuigi nõudmiste ulatus üldjoontes on
jäänud endiseks. Uue määrustiku võivad kõik asjast huvitatud meie lii-
dult maksuta saada. Eriti juhime tähelepanu võimalusele noorema
astme eksami hulgaliselt õiendada üle riigi ühel ja samal päeval. See

toimub nii, et liidu juhatus iga aasta määrab eksami päeva üleriiklikult kindlaks (seekord arvatavasti 10. märts 1929.), mis päeval kõik eksami õiendada soovijad kokku tulevad ja liidu juhatus poolt saadetud 4 küsimusele kirjalikult vastavad. Eksami korraldava org-i poolt määratud 2 eksamikomisjoni liiget vaatavad vastused läbi ning varustavad nad endi hindamismärkustega, misjärel tööd liidu juhatusesele saadetakse, kelle edustaja eksamikomisjoni juhatajana nad uuesti läbi vaatab ning lõplikult hindab. Rahuldavalt vastanuile antakse tunnistus eksami õiendamise kohta, kuna hästivastanud tunnistuse lisaks saavad kingituseks raamatu „Aegade hää“l. Tunnistuste ja kingituste väljajagamist on soovitav toimida karskuspühal, seks korraldades piduliku aktuse.

Muidugi jääb võimalus eksami õiendada ka muul ajal, samuti kui endiseks jääb keskmise astme eksami õiendamise kord — s. t. selleks tuleb liidu edustaja igakordselt kohale kutsuda.

Võistluskirjutised. Siiaaani oli liidul kombeks korraldada võistluskirjutis kahes rühmas eraldi nooremaile ja vanemaile. Kuna esimese aset hakkab täitma noorema astme karskuseksam, piirdub liit edaspidi ainult ühes rühmas teemide ülesseadmisega, kusjuures viimased valitakse nii, et nad nõuavad enam-vähem iseseisvat mõtlemis- ja uurimistööd. Tänavu on välja kuulutatud 2 teemi: 1) Ühe noorsooorganisatsiooni ajalugu; 2) Karskusmõtte eesti ilukirjanduses (näit. E. Vilde „Prohvet Maltsvetis“, A. Jakobsoni „Vaestepatuste alevis“, O. Lutsu „Õpilane Valteris“). Auhindadeks on kummalegi teemile kirjutajaile 3000, 2000 ja 1000 senti. (Tingimused vt. „Kev.“ 1928/9 Nr. 1 ja ligemaid juhatusi teemide käsitlemiseks „Kev.“ Nr. 2.) Kuna senniseist võistluskirjutisist osavõtt olnud leigevõitu, oleks tarvilik, et ringide juhid sel alal enam kihutustööd teeks (näit. sellekohase ilust. teadaande kooli tahvlile välja paneks, vastavaid teeme mõnel referaatkoosolekul käsitleks jne.).

Kõnevõistlus. Võistluskirjutiste kõrval on liit hakand viljelema võistluse meetodi ka suulise endaväljenduse alal. I kõnevõistlus toimus läind aasta lõpul Valgas, II sellesarnane leiab aset Paides 29. dets. s. a. (kongressi kolmandal päeval). Võistluskõne teemiks on „Joomakombed, nende osa alkoholismi levinemisel ja nende vastane võitlus.“ Aega igal kõnelejal kõne ettekandmiseks on 20 minutit. Auhindadeks: I. A. Jakobsoni „Tuhkur hobune“ I—IV; II. F. Tuglas „Juhan Liiv“, III. A. Kivi „Seitse venda“. (Ligemalt vt. „Kev.“ 1928/9 Nr. 2.)

Pääsekretäri ringreisid. Nagu siiaaani, nii ka edaspidi püüab liidu juhatus kirjaliku kontakti kõrval ülal pidada ka isiklikku. Kuna liidu aineeline seisukord ja tööjõudude puudus ei võimalda iga ringi jaoks ühekordselt oma edustaja kohale saatmist, võtab liidu pääsekretär aegajalt ringreise ette, sellest muidugi ette teatades, külastades vastavas raioonis asuvaid liikmeid järgimööda. Tõsi küll, sarnasel juhul ei saa küsida, kas külastamise aeg liikmele on soodne või mitte, ent teist võimalust pole. Liidu juhatus palub külastatavaid org-e pääsekretäri külaskäigu ajal korraldada juhatuse kosolek või tegelaste nõupidamine, et külalisega olulisemaid küsimusi org-i tegevuses läbi arutada. Võimaluse korral on pääsekret. nõus esinema ka ringi ettekandekoosole-

kul, kui sarnane korraldatakse. Ka karskuseksameid (keskmises astmes) on soovitatav paigutada nendele päevadele, mil pääsekret. antud kohas viibib, et asjata sõidukulusid, mis muidu edustaja saatmine nõuaks, ära hoida.

Liidu raamatukogud. Liidu juures asub kaks raamatukogu, mis kõigil asjast huvitatuil maksuta tarvitada: 1) õpiringide kesk-raamatukogu — mille ülesandeks õpiringe varustada tarvilikkude põhiraamatutega ja 2) noorsooliikumise käsiraamatukogu — kust võib leida kodu- ja välismaist kirjandust noorsooliikumise ja noorsoo karskusliikumise alt. Kummagi raamatukogu nimestikud on liidu juhatuselt saadaval.

Liikmemaks. Nagu ikka, nii on ka 1928. a. liikmemaksu suurus 10 senti igalt üksikliikmelt, mille vastutasuks iga liige saab sel aastal „Noorkarsklase lauliku“, milline äsja ilmus teises täiendatud ja suurendatud trükis. Ringidele, kellel liikmemaks tasutud, saadetakse see otsekohe välja. Teisi palutakse liikmemaksu tasumisega rutata (ametlik tähtaeg oli 1. nov. s. a.). Org-id, kellel 1. dets. s. a. kahe aasta liikmemaks tasumata, kustutakse liigete nimekirjast. Kongressil ja asemikekogu koosolekul on hääleõigus ainult nende org-ide edustajail, kellel 1928. a. liikmemaks tasutud.

Oleme loetlenud rea ülesandeid ja ettevõtteid, milliste õnnestumiseks tarvis on niihästi keskkoha kui ka kohapäässete tegelaste ühist jõupingutust. Liidu juhatus omalt poolt püüab teha kõik, mis tal praegustes mitmeti kitsastes oludes võimalik ja loodab, et ka kohapäässed tegelased ei väsi oma pääle võetud kohustuste täitmisel.

Selleks jõudu ja püsivust!

Parimate tervitustega

Eesti Noorsoo Karskusliidu juhatus.